

Kleine gymzaal?

Maak 'm groter!

De meeste bestaande gymzalen zijn gebouwd volgens richtlijnen (bouwbesluit (3)) waar uitgegaan wordt van een bezettingsgraad van 8 m² per leerling. Met een groepsgrootte van 30 leerlingen en 252 m² kom je uit op 8 m². In de (1) 'Normen gymnastieklokale en sportzalen/delen van sporthallen met schoolgebruik, herziene versie 2012', staat echter dat de norm van 8 m² niet meer voldoet en dat we nu uitgaan van 10 m² per leerling. Conclusie: de meeste (kleine) gymzalen voldoen niet aan de huidige norm en zijn te klein. Wat kunnen we hiermee?

TEKST STEEF KRAAN

Het is mooi dat collega's creatief zijn in het bedenken van oplossingen voor klassen met (te)veel leerlingen. Dit artikel geeft daarvan voorbeelden door de toestellenberging anders in te zetten dan voor... de berging van toestellen. Een ruimte gebruiken waarvoor deze niet is bedoeld, kan juridisch gezien een heikel punt zijn. Aan het gebruik van een opbergruimte, voor gymactiviteiten, zitten (ondanks de nobele bedoeling) aansprakelijkheids- en veiligheidsrisico's. Voorkom dat het gebruik van een bergingsruimte ten koste gaat van de veiligheid van de leerlingen. Dat betekent dat je heel goed moet nadenken over of, waarom en waarvoor je de ruimte gebruikt (overleg met je leidinggevende). Onderstaande voorbeelden komen niet van de KVLO.

Foto 1: Golf, zo kan het (Foto Paul van Ark)

Aanpassingen

Wat kan je dan doen om ervoor te zorgen dat de leerlingen toch genoeg beweegruimte hebben en dus dat je jouw lessen volgens de huidige inzichten kan geven? Het effectief gebruik van de zaalruimte is er een. Heroverwegingen t.a.v. waar wat staat en hoeveel ruimte heb ik daadwerkelijk nodig. Dat houdt op een gegeven moment

Effectief bewegingsonderwijs heeft ook te maken met de hoeveelheid m² per leerling

gewoon op. Effectief bewegingsonderwijs heeft ook te maken met de hoeveelheid m² per leerling. En die m² zijn niet zomaar voorhanden. Nieuwbouw zou een optie kunnen zijn. 'Oud' voldoet niet meer, dan dus iets nieuws. Maar ja, er is niet zomaar een pot met geld beschikbaar is. Er moet ook rekening gehouden worden met

de afschrijftermijn van een gebouw. De meeste gemeenten hanteren een afschrijftermijn (2) van 40 jaar voor een sporthal/gymzaal. Afschrijven betekent dat er geld gereserveerd is voor vervanging. In veel gevallen is dit helaas niet zo. Als je dus een gymzaal hebt die nu 40 jaar oud is (bouwjaar 1978) zou het een kans zijn om op nieuwbouw aan te sturen. Is het reëel? Het is zeer de moeite waard om je hierin te verdiepen. Per gemeente zijn er uiteraard verschillen en die zijn er ook per bestuur. Wel in actie komen dus, maar in de tussentijd zijn er ook andere kansen.

Meer m² per leerling

Om aan de normen te gaan voldoen zullen de klassen waar je aan lesgeeft kleiner moeten worden. Bij een zaal van 252 m² en de norm van 10 m² per leerling en een leerkracht kan je aan maximaal 24 leerlingen lesgeven. Makkelijker gezegd dan gedaan. Ze zien je al aankomen: 'er mogen nog maar 24 leerlingen tegelijk in de gymzaal'. De groepsgrootte is vaak vele leerlingen groter. Krijgen die dan apart les? Of geen les? Dit is echt niet eenvoudig. Eigenlijk gewoon niet te doen. Wat dan wel?

▲ Foto 2: Schuifhockey
(Foto Paul van Ark)

Meer m² erbij

Gebruik de toestelberging als beweegruimte. Voor verouderde (de herziening van de normen stamt uit 2012) gymzalen was de norm voor een toestelberging 24 m². Die staat als het goed is 'bommetje vol'. Als je de zaal voor je lessen hebt ingericht komt er in de toestelberging ruimte vrij. Dat zal niet het gehele vloeroppervlak zijn maar toch is er wellicht ruimte om er een activiteit te doen die niet veel hoogte en wel wat ruimte vraagt. De minimale hoogte is 2.1 m maar vaak is de toestelberging gelukkig wat hoger. De vloer die er ligt is vaak dezelfde vloer als in de gymzaal. Dat is dus geen beperking.

Welke activiteiten

Houd rekening met de groep. Groepen 7 en 8 nemen meer plek in dan de leerlingen uit groep 3 en 4. Als je door het gebruik van de toestelberging geen vier groepen maar vijf kan maken is het aantal leerlingen per groep kleiner. Een klas van 30 in vier groepen zijn twee groepjes van acht- en twee groepjes van zeven leerlingen. Delen door vijf geeft vijf groepen van zes. Het kan veel schelen die één- of twee leerlingen. Door de beperkte hoogte zullen er geen activiteiten kunnen plaats vinden die hoogte vereisen. Ook door de beperkte afstand zal je niet alles kunnen doen in de toestelberging. Er blijven echter genoeg activiteiten over die er heel goed passen. Voorbeelden te over. Stoeien kan prima. Met vier matjes maak je al snel twee (en afhankelijk van je leerlingen misschien wel meer) oefenplaatsen. Vier matjes met ruimte

er omheen gebruiken zo'n 12 - 14 m². Ook bewegen op muziek waarbij de leerlingen in een klein groepje een dans maken of dansen met een op de computer geopende app is prima te doen. Mikken (foto 1) vereist vaak minder afstand en kan dus ook. Als onderdeel van een

Door de beperkte hoogte zullen er geen activiteiten kunnen plaatsvinden die hoogte vereisen

af te leggen parcours (hobbeldebobbelbaan) is de toestelberging een welkome uitbreiding. Tafeltennis, schuifhockey (foto 2), acrogym, boksen en turnen (foto 3) zijn nog een paar voorbeelden van activiteiten die goed te doen zijn in de toestelberging.

Wees creatief

Iedere vakleerkracht is creatief. In het vergaren van klein materiaal, in het geven van zijn onderwijs, in zijn omgang met de leerlingen enz.. Creativiteit is dus geen belemmerende factor. Als we bewegingsonderwijs willen kunnen blijven geven waar er genoeg beweegruimte is voor iedere leerling moeten we iedere m² zaalruimte gebruiken. Dit geldt voor iedere gymzaal maar vooral voor de (te) kleine gymzalen.

▲ Foto 3: Turnen en boksen (Foto Steef Kraan)

Bronnen

(1) (bron: https://www.kvlo.nl/mysite/modules/MDIA0100/2873_extern-kvlo_normen_gymlokalen_sporhallen_met_onderwijsgebruik_2012_logo_2014.pdf)

Geraadpleegd op 10 oktober 2018

(2) https://www.krimpenaandienjssel.nl/public/documenten/bis/financiële_toelichting.pdf

Geraadpleegd op 10 oktober 2018

(3) Bouwbesluit 2005:

Bron: <https://www.kennisbanksportenbewegen.nl/?file=4017&m=1424774867&action=file.download>

Geraadpleegd op 10 oktober 2018

Steef Kraan is docent op de pabo van de Hogeschool Leiden

Contact

kraan.s@hslleiden.nl

Kernwoorden

gymzaal, creatief gebruik, ruimtegebrek